

نخستین همایش آلتمتریکس

رابطه میان عملکرد آلتمتریک و کیفیت مجلات علم اطلاعات و

کتابداری نمایه شده در اسکوپوس

محمد امین عرفان منش
عضو هیات علمی دانشگاه اصفهان

مقدمه

استفاده از تحلیل استنادی برای بررسی اثرگذاری علمی (Scholarly Impact) بروندادهای پژوهشی.

ایرادات شاخص های استنادی:

- وابستگی زیاد به زمان
- در نظر نگرفتن وزن استنادها
- در نظر نگرفتن زمینه استنادها
- نامشخص بودن انگیزه های استناد
- نیازمند دسترسی به پایگاه های استنادی اشتراکی
- امکان دستکاری کردن شاخص های استنادی
- تمرکز پایگاه های استنادی بر مقالات بر مقالات مجلات، کنفرانس ها و کتاب ها
- محدودیت پوشش پایگاه های استنادی
- استناد نمی تواند به عنوان تنها شاخص اثرگذاری پژوهش مورد بررسی قرار گیرد
- سوگیری زبانی پایگاه های استنادی

مقدمه

استفاده گسترده پژوهشگران از رسانه های اجتماعی در راستای:

- شبکه سازی
- برقراری ارتباطات علمی
- به اشتراک گذاری بروندهای پژوهشی
- روئت پذیر کردن فعالیت های پژوهشی و برندسازی پژوهشی
- دریافت بازخورد از متخصصان
- یافتن فرصت های شغلی و ...

مقدمه

شاخص های جایگزین (شاخص های شبکه اجتماعی یا آلتمتریکس):

- تعداد مشاهده
- تعداد نشانه گذاری
- تعداد ذخیره سازی
- تعداد لایک
- تعداد کامنت
- تعداد به اشتراک گذاری
- تعداد توصیه
- تعداد افراد دنبال کننده و ...

مقدمه

مزایای آلتمتریکس:

- سنجش اثرگذاری اجتماعی (Societal Impact) بروندهای پژوهش
- امکان مطالعه اثرگذاری آنی (Real Time Impact) بروندهای پژوهشی
- امکان ارزیابی عملکرد پژوهشگران جوان و تازه کار
- امکان دسترسی به برخی از داده های آلتمتریک به صورت رایگان
- امکان مطالعه اثرگذاری طیف گسترده ای از بروندهای پژوهشی در فرمت های مختلف
- استفاده از شاخص های شبکه اجتماعی در داوری باز مقالات (Open Peer Review)
- امکان ارزیابی مقالات بدون استناد (Uncited) یا کم استناد (Lowly Cited)

مقدمه

آلتمتریکس: شاخص های سطح مقاله (Article Level Metrics)

امکان استفاده از این شاخص ها در سایر سطوح سنجش نیز وجود دارد:

- مجلات
- موسسات
- کشورها
- موضوعات

تمرکز پژوهش حاضر:

استفاده از شاخص های آلتمتریک در سطح مجلات علمی

اهداف پژوهش

- مطالعه پوشش آلتمتریک مجلات علم اطلاعات و کتابداری نمایه شده در اسکوپوس
- مطالعه توجه آلتمتریک مجلات علم اطلاعات و کتابداری نمایه شده در اسکوپوس
- بررسی همبستگی میان فعالیت آلتمتریک (پوشش و توجه) و شاخص های عملکرد استنادی مجلات علم اطلاعات و کتابداری نمایه شده در اسکوپوس

آیا مجلات با کیفیت تر بر اساس شاخص های عملکرد استنادی، از فعالیت آلتمتریک بیشتری نیز برخوردار بوده اند؟

روش شناسی

روش پژوهش: توصیفی و همبستگی
جامعه پژوهش: مقاله های منتشر شده در ۱۹۳ مجله علم اطلاعات و کتابداری نمایه شده در اسکوپوس در سال ۲۰۱۶
ابزار گردآوری داده ها:
ژورنال متریکس (Journal Metrics)
اسکوپوس (Scopus)
آلتمتریک اکسپلورر (Altmetric Explorer)
آزمون آماری: همبستگی اسپیرمن (به دلیل توزیع غیرنرمال مقادیر متغیرها)
نرم افزار آماری مورد استفاده: SPSS (نسخه ۱۸)
زمان گردآوری داده ها: جولای ۲۰۱۷

روش شناسی

مراحل انجام پژوهش:

- تهیه لیستی از مجلات نمایه شده در اسکوپوس در طبقه موضوعی علم اطلاعات و کتابداری.
- گردآوری داده های مربوط به عملکرد مجلات از ژورنال متریکس.
- جستجوی هر مجله به صورت جداگانه در اسکوپوس و ذخیره سازی داده های مربوط به مقالات.
- انتقال کدهای DOI مقالات هر مجله به آلت متریک اکسپلورر و ذخیره سازی داده های مربوط به فعالیت آلت متریک مقاله ها.
- انتقال داده های مربوط به فعالیت آلت متریک و عملکرد مجلات به SPSS جهت انجام آزمون همبستگی.

روش شناسی

شاخص ها:

شاخص های فعالیت آلتمتریک:

پوشش آلتمتریک (Altmetric Coverage): درصد مقاله های دارای نمره آلتمتریک
توجه آلتمتریک (Altmetric Attentions): میانگین نمره آلتمتریک مقالات مجله

شاخص های عملکرد مجلات:

اس جی آر (SJR)

سنیپ (SNIP)

سایت سکور (CiteScore)

میانگین استنادی (CPP)

محدوده پژوهش

- محدوده زمانی: ۲۰۱۶
- محدوده موضوعی: علم اطلاعات و کتابداری
- پایگاه استنادی: اسکوپوس
- داده های آلت متریک: داده های موسسه آلت متریک (آلت متریک اکسپلورر)
- شاخص ها: دو شاخص جهت مطالعه عملکرد آلت متریک
چهار شاخص جهت مطالعه عملکرد استنادی

یافته ها

مقاله های منتشر شده در ۱۹۳ مجله علم اطلاعات و کتابداری در سال ۲۰۱۶: ۸۱۳۱ مقاله
تعداد مجلات اختصاص دهنده DOI به مقالات: ۱۴۹ عنوان مجله
تعداد مقالات دارای DOI: ۶۶۳۸ مقاله
تعداد مجلات دارای حداقل یک اشاره: ۱۳۴ عنوان مجله
تعداد مقالات دارای نمره آلتمتریک: ۲۵۲۴ مقاله (۳۱ درصد کل مقالات و ۳۸ درصد مقالات دارای DOI)
تعداد کل اشاره های دریافتی از سوی مقالات: ۶۲۱۷۰ اشاره (میانگین ۲۴/۶ اشاره به مقالات دارای
نمره آلتمتریک)
میانگین نمره آلتمتریک مقالات: ۵/۵۶
بالاترین نمره آلتمتریک: ۳۹۵

یافته ها

رسانه های اجتماعی به اشتراک گذارنده مقالات علم اطلاعات و کتابداری:

رسانه اجتماعی	تعداد مقالات به اشتراک گذاری شده	درصد از کل مقالات به اشتراک گذاری شده	تعداد اشاره به مقالات	میانگین اشاره به هر مقاله
توییتر	۲۱۹۹	۸۷٪	۱۳۸۶۴	۶٫۳
مندلی	۲۰۱۹	۸۰	۴۶۸۷۷	۲۳٫۲
فیسبوک	۳۹۵	۱۵٪	۵۶۱	۱٫۴
وبلاگ	۲۳۶	۹٪	۳۷۷	۱٫۶
گوگل پلاس	۱۰۰	۴	۱۵۹	۱٫۶
اخبار	۶۴	۲٪	۱۹۵	۳
ویکی پدیا	۵۲	۲٪	۵۷	۱٫۱
اسناد سیاست گذاری	۲۱	۰٫۸	۲۴	۱٫۱
ردیت	۱۱	۰٫۴	۱۳	۱٫۲
همراه خوانی پس از انتشار	۱۰	۰٫۴	۲۲	۲٫۲
فیبو	۸	۰٫۳	۸	۱
اف ۱۰۰۰	۶	۰٫۲	۶	۱
ویدئو	۵	۰٫۲	۵	۱
پرسش و پاسخ	۳	۰٫۱	۳	۱

یافته ها

پوشش آلت متریک مجلات علم اطلاعات و کتابداری:

رتبه	مجله	مقاله های منتشر شده	مقاله های دارای نمره آلت متریک	پوشش آلت متریک (%)
۱	Journal of Information Science	۸۰	۸۰	۱۰۰
۲	Journal of Chemical Information and Modeling	۲۴۷	۲۳۱	۹۳/۵
۳	Archival Science	۱۵	۱۴	۹۳/۳
۴	Journal of Librarianship and Information Science	۲۸	۲۶	۹۲/۸
۵	New Review of Academic Librarianship	۲۷	۲۵	۹۲/۶
۶	College and Research Libraries	۶۳	۵۸	۹۲
۷	Health information and libraries journal	۳۸	۳۴	۸۹/۵
۸	Information Communication and Society	۹۲	۸۲	۸۹/۱
۹	Medical Reference Services Quarterly	۴۴	۳۸	۸۶/۴
۱۰	International Journal of Law and Information Technology	۱۳	۱۱	۸۴/۶

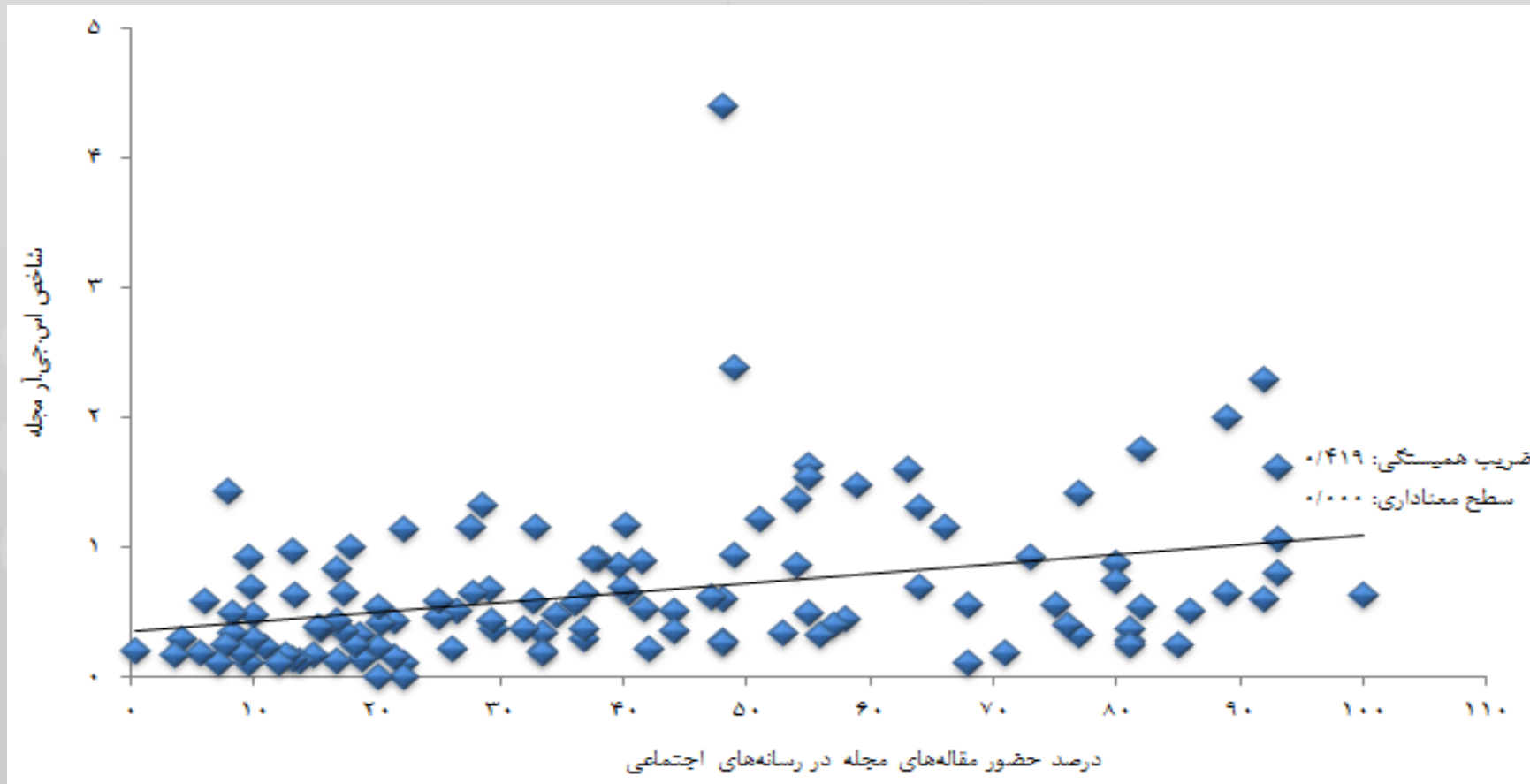
یافته ها

توجه الیتمتریک مجلات علم اطلاعات و کتابداری:

رتبه	مجله	مقاله	مجموع نمره التمتریک	میانگین نمره التمتریک	بالاترین نمره التمتریک
۱	D-Lib Magazine	۶۷	۹۱۲	۱۷/۹	۸۸
۲	AIB Studi	۲۸	۱۶	۱۶	۱۶
۳	Information Communication and Society	۹۲	۱۳۳۹	۱۵/۱	۳۳۷
۴	Archival Science	۱۵	۲۱۰	۱۵	۸۰
۵	College and Research Libraries	۶۳	۸۳۷	۱۴/۴	۶۳
۶	Evidence Based Library and Information Practice	۸۳	۷۲	۱۴/۴	۳۶
۷	Online Information Review	۵۲	۲۱۷	۱۰/۳	۵۰
۸	Information Systems Research	۴۸	۱۸۷	۸/۱	۱۰۶
۹	Scientometrics	۳۳۵	۱۳۳۸	۸/۱	۳۹۳
۱۰	Journal of Information Technology	۳۴	۱۵۹	۷/۹	۴۹

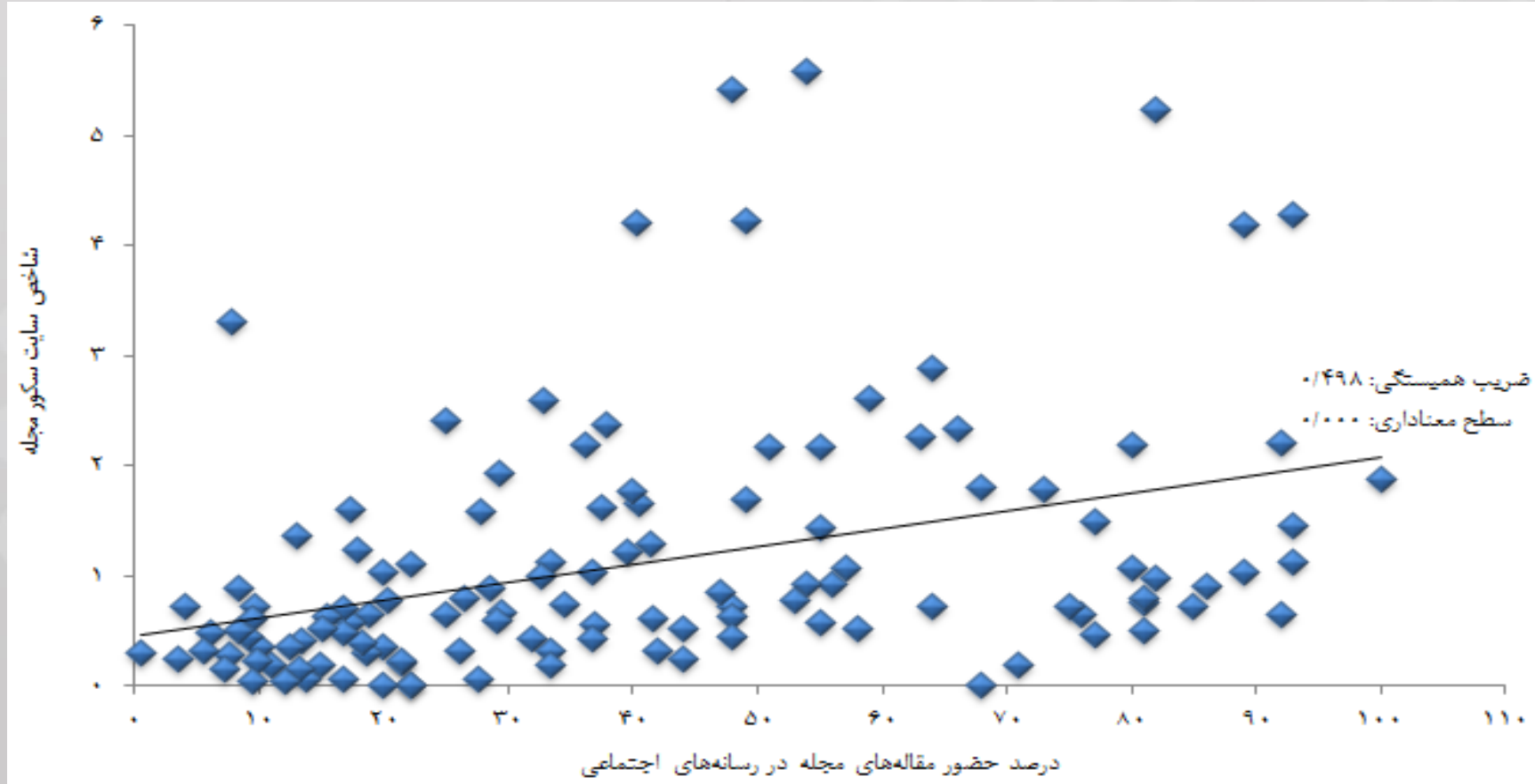
یافته ها

رابطه میان پوشش آلت متریک و شاخص های عملکرد مجلات علم اطلاعات و کتابداری:
رابطه آماری معنادار و مستقیم میان پوشش آلت متریک و شاخص SJR مجلات

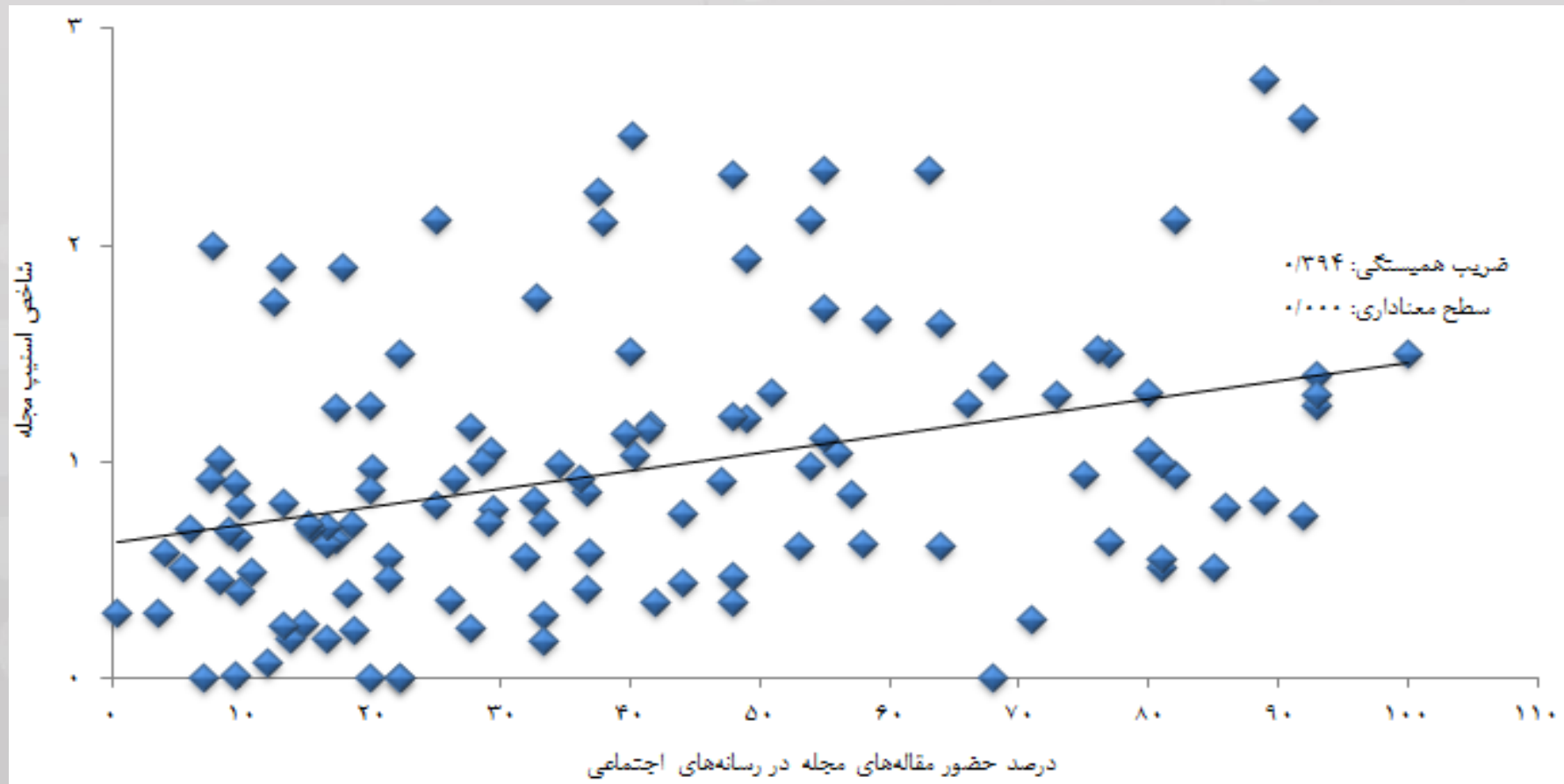
یافته ها

رابطه میان پوشش آلت متریک و شاخص های عملکرد مجلات علم اطلاعات و کتابداری:
رابطه آماری معنادار و مستقیم میان پوشش آلت متریک و شاخص CiteScore مجلات

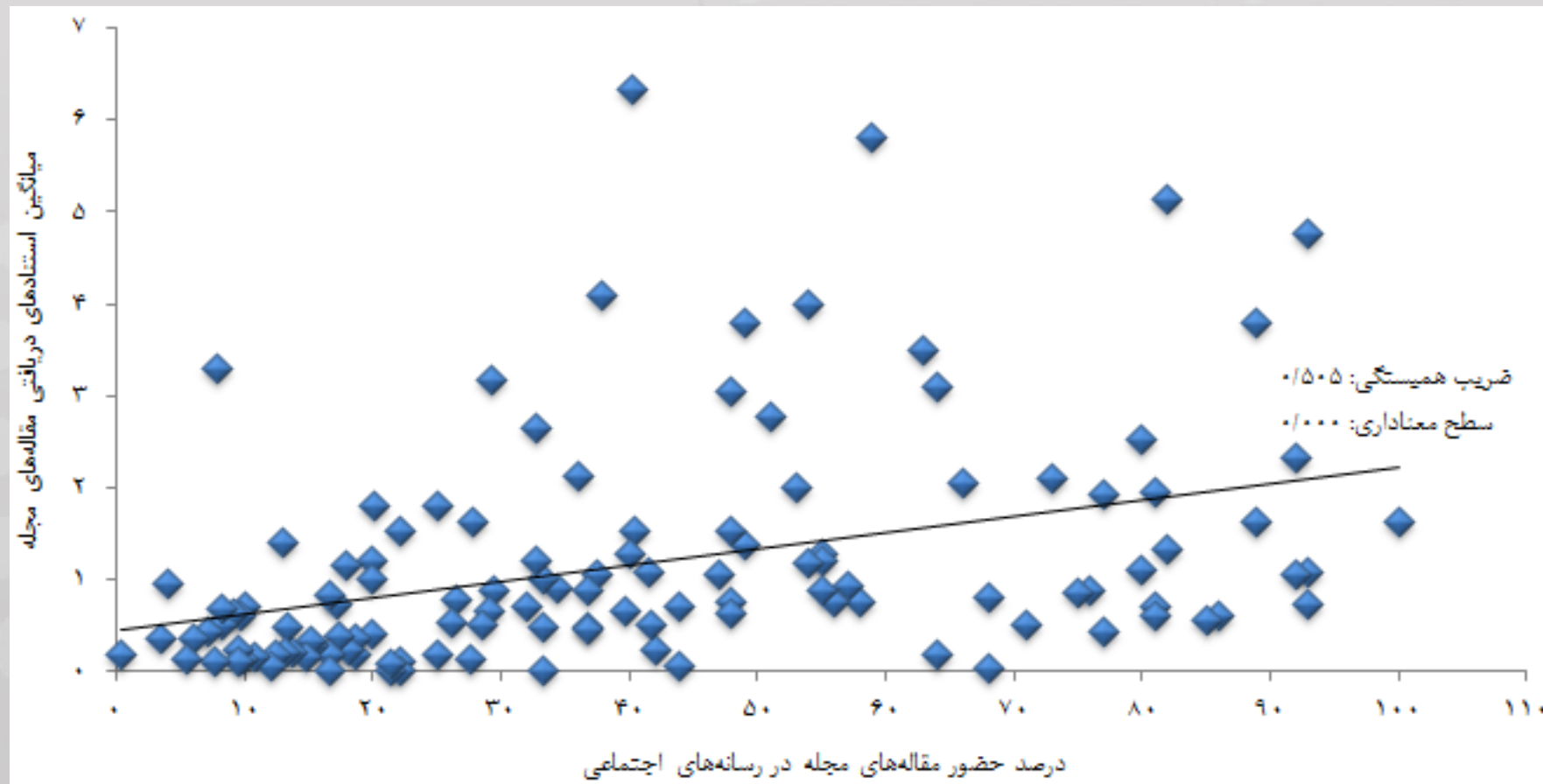
یافته ها

رابطه میان پوشش آلتمتریک و شاخص های عملکرد مجلات علم اطلاعات و کتابداری:
رابطه آماری معنادار و مستقیم میان پوشش آلتمتریک و شاخص SNIP مجلات

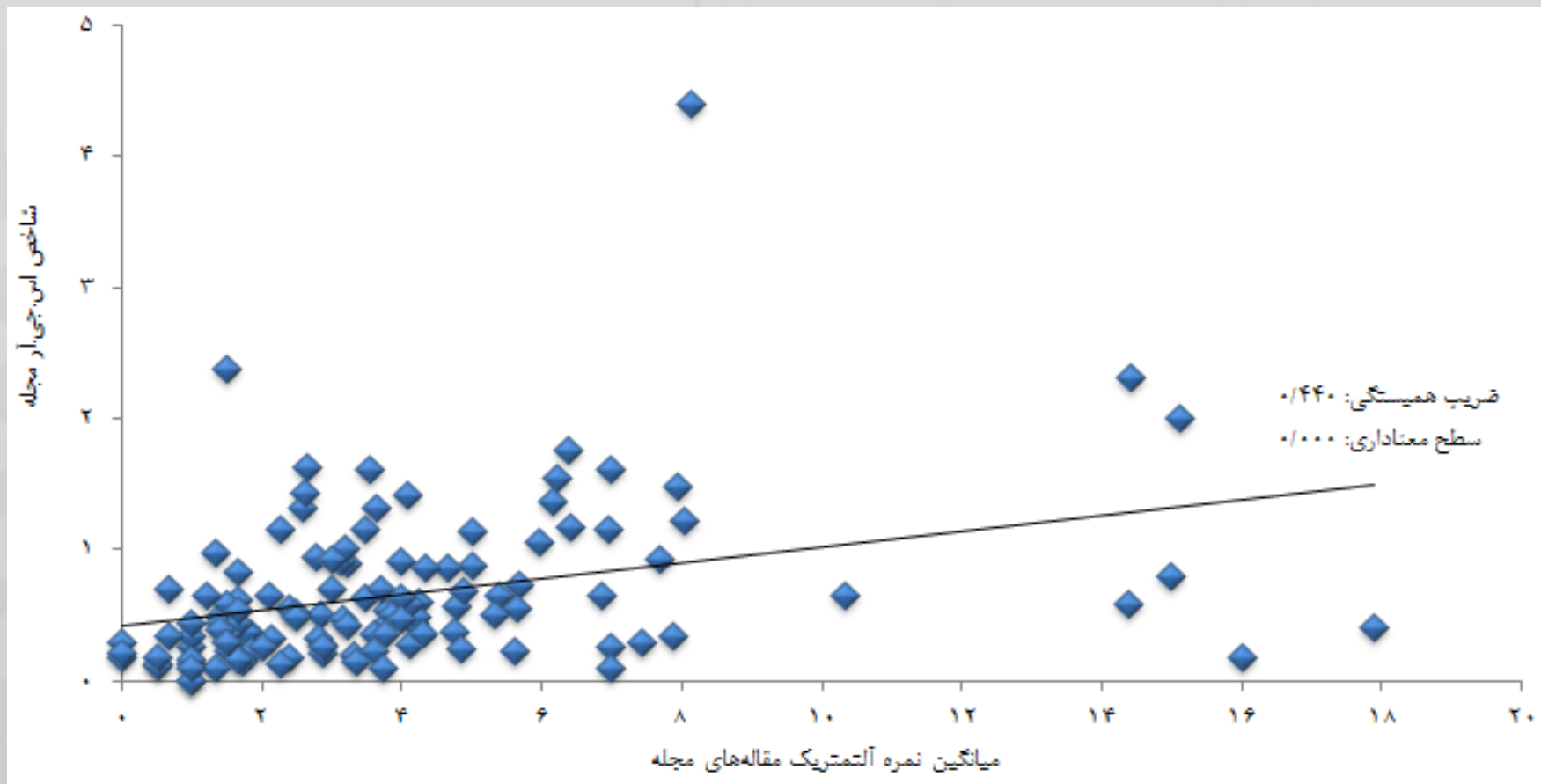
یافته ها

رابطه میان پوشش آلت متریک و شاخص های عملکرد مجلات علم اطلاعات و کتابداری:
رابطه آماری معنادار و مستقیم میان پوشش آلت متریک و شاخص CPP مجلات

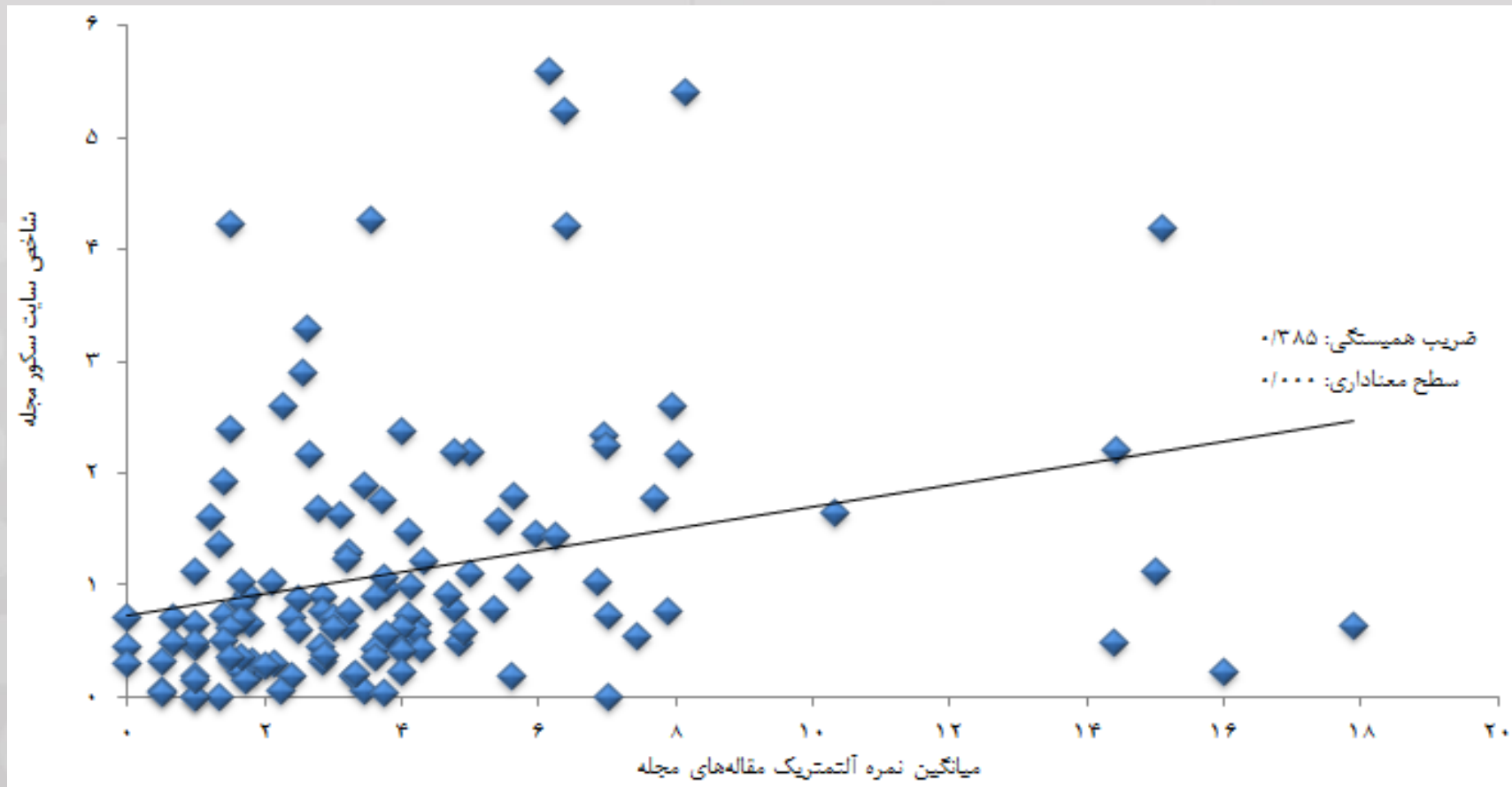
یافته ها

رابطه میان توجه آلت متریک و شاخص های عملکرد مجلات علم اطلاعات و کتابداری:
رابطه آماری معنادار و مستقیم بین میانگین نمره آلت متریک و شاخص SJR مجلات

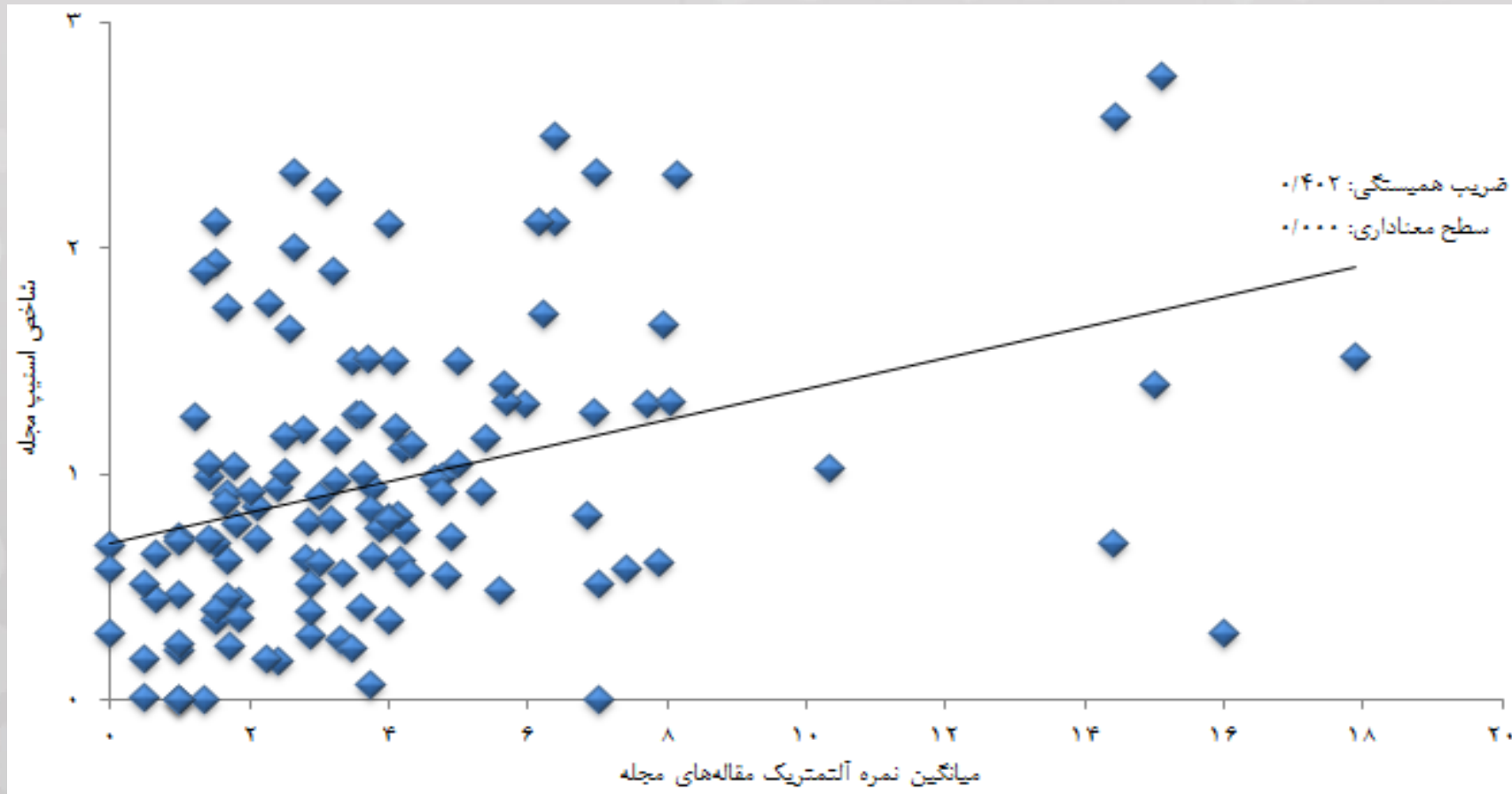
یافته ها

رابطه میان توجه آلت متریک و شاخص های عملکرد مجلات علم اطلاعات و کتابداری:
رابطه آماری معنادار و مستقیم بین میانگین نمره آلت متریک و شاخص CiteScore مجلات

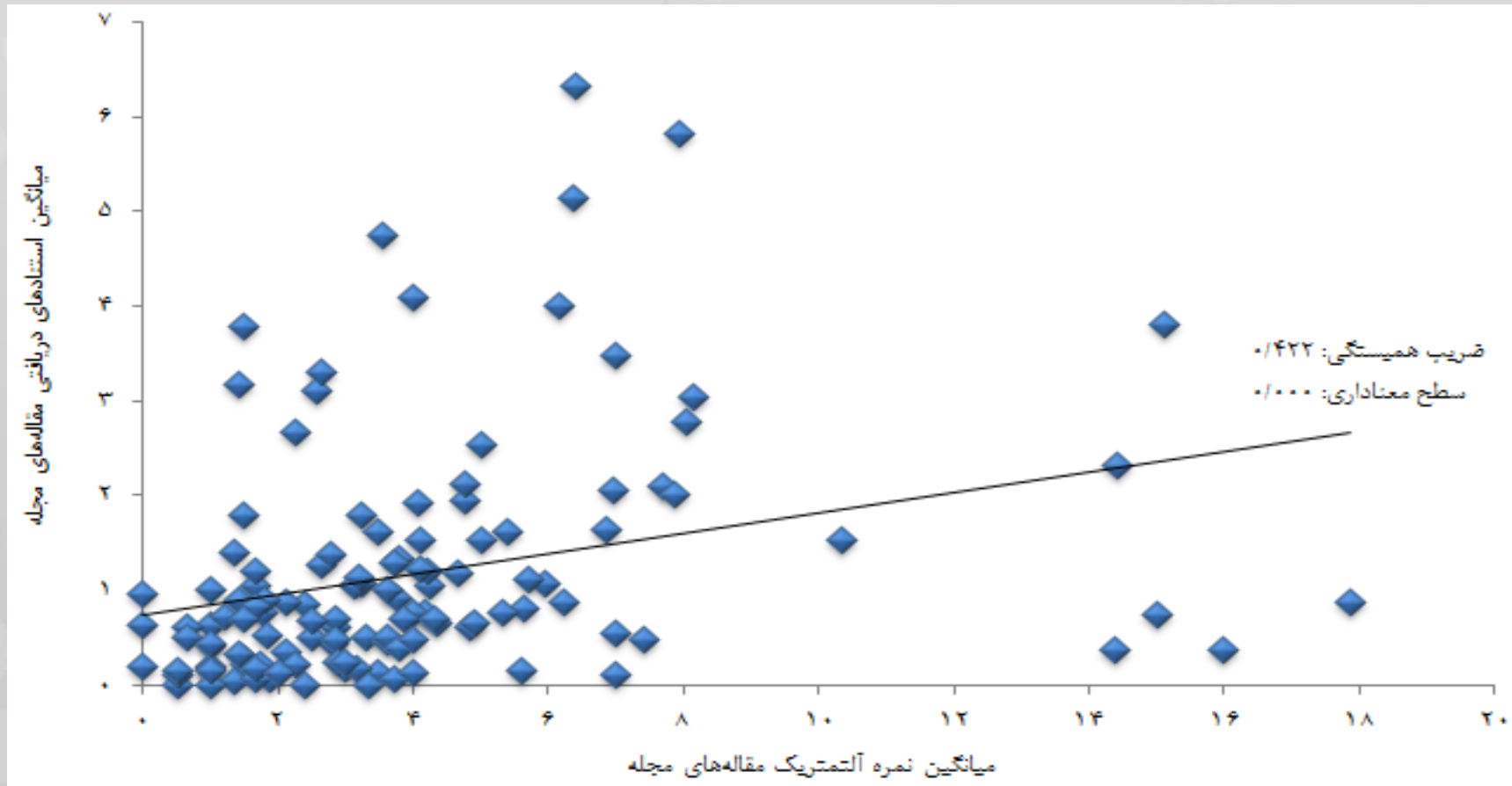
یافته ها

رابطه میان توجه آلتمتریک و شاخص های عملکرد مجلات علم اطلاعات و کتابداری:
رابطه آماری معنادار و مستقیم بین میانگین نمره آلتمتریک و شاخص SNIP مجلات

یافته ها

رابطه میان توجه آلتمتریک و شاخص های عملکرد مجلات علم اطلاعات و کتابداری:
رابطه آماری معنادار و مستقیم بین میانگین نمره آلتمتریک و شاخص CPP مجلات

نتیجه گیری

حضور مجلات علم اطلاعات و کتابداری در رسانه های اجتماعی از توزیع نرمالی برخوردار نبوده است:

- Journal of Information Science : ۱۰۰ درصد

- Journal of Information and Computational Science : ۰/۴۳ درصد

استفاده برخی از مجلات از فضای رسانه های اجتماعی جهت به اشتراک گذاری مقالاتشان

AVCJ
@AVCJ

Asian Venture Capital Journal (#AVCJ) - an Acuris company, has been the leading source of Asian private equity, venture capital and M&A information for 30 years

Follow

IJDL
@ijdl

The International Journal on Digital Libraries (IJDL) examines the acquisition, definition, organization, management, and dissemination of digital information.

Follow

IDIS Journal
@IDIS_Journal

An international, multidisciplinary journal that promotes the study of identity in the information society.

Follow

Fast Capitalism
@FastCapitalism

journal devoted to analyzing the impact of information and communication technologies on self, society and culture in the 21st century.

Follow

Experimental Cardio
@ExpCardiology

The Journal of Clinical & Experimental Cardiology publishes manuscripts of original research articles of reliable information covering the recent...

Follow

J. Business Ethics
@JBusinessEthics

Journal of Business Ethics News and Information, Business Ethics in Current Affairs. Curated by @grwhelan

Follow

نتیجه گیری

اهمیت مطالعه اشتراک گذاران برون دادهای پژوهشی در رسانه های اجتماعی:

- نویسندگان مقاله
- همکاران سازمانی نویسندگان
- خوانندگان مقالات
- دفتر مجله
- ناشر
- به اشتراک گذاران ناشناس
- ارسال اتوماتیک توسط ربات ها
- به اشتراک گذاری مقالات توسط متخصصان آن حوزه یا پژوهشگران حوزه های دیگر

نتیجه گیری

مجلات با کیفیت تر از پوشش آلتمتریک بیشتری برخوردار بوده اند:
مقالات آن ها به میزان بیشتری در رسانه های اجتماعی به اشتراک گذاشته شده است.

مجلات با کیفیت تر از توجه آلتمتریک بیشتری برخوردار بوده اند:
مقالات آن ها از میانگین نمره آلتمتریک بالاتری برخوردار بوده اند.

هم راستایی نتایج با مطالعه هاشتین و دیگران (۲۰۱۴): رابطه آماری معنادار و مثبتی میان فعالیت آلتمتریک مجله های حوزه زیست پزشکی در تویتر و شاخص های عملکرد آن ها در پایگاه گزارش استنادی نشریات

وجود رابطه دو سویه میان شاخص های عملکرد آلتمتریک و استنادی مجلات

پیشنهاداتی برای پژوهش های آتی

- مطالعه اشتراک گذاران برون دادهای پژوهشی در رسانه های اجتماعی
- مطالعه میزان حضور و استفاده مجلات علمی ایرانی از رسانه های اجتماعی
- مقایسه فعالیت آلتمتریک مجلات رشته های مختلف
- مطالعه میزان آشنایی و دیدگاه دست اندرکاران نشریات علمی کشور از رسانه های اجتماعی.
- ...

سپاس از توجه شما